

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił R. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat , 8 miesięcy i 26 dni stażu sumarycznego i nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia.

/decyzja k.34 plik I akt ZUS/

W dniu 19 sierpnia 2014 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie R. P. od powyższej decyzji , w którym wniesiono o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W treści odwołania wskazano ,że odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych w następujących zakładach pracy:

- od 1 września 1969 r. do 31 lipca 1973 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w R..
- od 21 stycznia 1977 r. do 10 lutego 1979 r. w Spółdzielni Pracy (...) w R..
- od 24 lutego 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. w (...) (...) Zakładzie (...) w K..
- od 21 maja 1980 r. do 30 kwietnia 1987 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w K.
- od 4 maja 1987 r. do 31 marca 1992 r. w Odlewni (...).

/odwołanie k.2-5/

W odpowiedzi na odwołanie , która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 2 września 2014 r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując ,że wnioskodawcy nie zaliczono do stażu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu z uwagi na fakt ,iż dokumentacja przedstawiona przez R. P. nie daje podstaw do przyznania mu wcześniejszej emerytury.

/odpowiedź na odwołanie k.8-8 odwrót/

Na rozprawie w dniu 12 lutego 2015 r. pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oświadczył ,że nie kwestionuje jako okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 24 lutego 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r.

/oświadczenie k.28/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. P. 21 marca 1954 r.

/bezsporne/

R. P. nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/bezsporne/

W dniu 18 czerwca 2014 r. R. P. złożył wniosek o emeryturę po rozpatrzeniu którego organ rentowy wydał zaskarżoną przez wnioskodawcę decyzję.

/wniosek k.1 plik I akt ZUS , decyzja k.34 plik I akt ZUS/

R. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy.

/bezsporne/

W dniu 1 września 1969 r. wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku ucznia – piekarza (na podstawie umowy o naukę zawodu) w Gminnej Spółdzielni (...) w R. . Z dniem 1 września 1972 r. R. P. powierzono obowiązki piekarza ciastowego – stołowego , a obowiązki te wykonywał do dnia 31 sierpnia 1973 r.

/dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.19 , zeznania wnioskodawcy min.00:02:10 protokołu rozprawy z dnia 27 października 2015 r.

W okresie od 21 stycznia 1977 r. do 10 lutego 1979 r. R. P. zatrudniony był w Spółdzielni Pracy (...) w R.. We wskazanym okresie wnioskodawca zajmował stanowiska pracownika transportu zewnętrznego oraz stolarza maszynowni , a zajmował się cięciem desek do produkcji mebli.

/świadcstwo pracy k.14 plik I akt ZUS, zeznania wnioskodawcy min.00:02:10 protokołu rozprawy z dnia 27 października 2015 r./

W okresie od 24 lutego 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. R. P. zatrudniony był w (...) (...) Zakładzie (...) w K. na stanowiskach : ślusarza oraz stokażowego.

/świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 12 września 2014 r. k.11/

W okresie od 21 maja 1980 r. do 30 kwietnia 1987 r. R. P. zatrudniony był w Gminnej Spółdzielni (...) w K. na stanowisku piekarza. Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wnioskodawca był odpowiedzialny za wypiek pieczywa – wkładał i wyjmował pieczywo z pieca oraz rozpalał w piecu.

/zeznania świadka J. G. k.29 , świadcstwo pracy k.16 plik I akt ZUS zeznania wnioskodawcy min.00:02:10 protokołu rozprawy z dnia 27 października 2015 r./

W okresie od 4 maja 1987 r. do 31 marca 1992 r. R. P. zatrudniony był w Odlewni (...). Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wnioskodawca wykonywał obowiązki wybijacza form na oddziale Formierni Ciężkiej. Powierzone obowiązki pracownicze wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy w systemie trzymianowym. Wnioskodawca wybijał odlewy (tubingi do metra , odlewy z żeliwa) , a obowiązki te wykonywał na hali produkcyjnej gdzie panowała wysoka temperatura. Z uwagi na duże zapylenie wnioskodawca pracował w masce. Za pracę w warunkach szkodliwych wnioskodawca otrzymywał mleko oraz zupy regeneracyjne.

/dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.36 – k.41 , zeznania świadka E. S. k.29 , zeznania wnioskodawcy min.00:02:10 protokołu rozprawy z dnia 27 października 2015 r./

W okresie od 11 stycznia 1993 r. do 31 grudnia 2009 r. R. P. zatrudniony był w PPHU (...) Sp. z o.o. na stanowisku piekarza. Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie wnioskodawca zajmował się przygotowaniem ciasta na pieczywo , a także jego wypiekiem.

/dokumentacja k.69 zeznania wnioskodawcy min.00:02:10 protokołu rozprawy z dnia 27 października 2015 r., zeznania świadka M. O. k.72/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków. Zeznania wymienionych wyżej świadków nie budzą w ocenie Sądu Okręgowego żadnych wątpliwości co do ich wiarygodności, albowiem nie są wzajemnie ze sobą, ani też z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne, a nadto

wzajemnie ze sobą korespondując stanowią uzupełnienie dla treści dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych wnioskodawcy, które zostały załączone do akt sprawy. W odniesieniu do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni Pracy (...) w R. wskazać należy, że wnioskodawca oprócz świadectwa pracy ze wskazanej spółdzielni nie przedstawił żadnych dowodów świadczących o charakterze tej pracy i tym samym okres ten nie został zaliczony mu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał, że wnioskodawca legitymuje się odpowiednim stażem pracy w warunkach szczególnych przy czym tutejszy Sąd nie zaliczył wnioskodawcy wszystkich okresów o jakie wnosił, a szczegółowe rozważania zostaną przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury /uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949/.

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie zaś do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą §2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art.245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku sygn. III AUa 3113/08, Lex nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Regulacja §2 ww. rozporządzenia statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków /uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84/.

W przedmiotowej sprawie wobec przedstawienia przez wnioskodawcę świadectwa pracy z okresu zatrudnienia w (...) (...) Zakładzie (...) w K. w okresie od 24 lutego 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. postępowanie w dalszej części sprowadziło się do ustalenia czy pozostałe okresy zatrudnienia wnioskodawcy mogą zostać zaliczone mu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wskazać należy, że dla oceny, czy wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach, ma znaczenie rodzaj powierzanej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy /wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325/.

Wobec braku dowodów świadczących o charakterze pracy w Spółdzielni Pracy (...) w R. okres ten nie został zaliczony wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Nie ulega natomiast wątpliwości, iż przez większość kariery zawodowej wnioskodawca związany był z zakładami piekarniczymi, a początki jego pracy w tej branży sięgają początku lat 60 – tych. Niemniej jednak nie wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawcy mogły zostać zaliczone mu do stażu pracy w warunkach szczególnych. W odniesieniu do okresu pracy wnioskodawcy w Gminnej Spółdzielni (...) w R. od 1 września 1969 r. do 31 sierpnia 1972 r. to okres ten nie mógł zostać zaliczony, gdyż w okresie tym wnioskodawca dopiero uczył się zawodu i nie jest zatem możliwe stwierdzenie, że okres ten był pracą w warunkach szczególnych, gdyż nie sposób stwierdzić, że wykonywał obowiązki pracownicze w pełnym wymiarze czasu pracy. W odniesieniu zaś do pozostałych okresów pracy wnioskodawcy w zakładach piekarniczych (na dzień wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 roku) to okresy te zostały zaliczone jako okresy pracy w warunkach szczególnych. Obowiązki te odpowiadały bowiem obowiązkowi określonym w wykazie A, dziale X poz.11(tj. pracom przy wypieku pieczywa) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Podkreślić należy, że tutejszy Sąd podziela pogląd zaprezentowany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2015 r. (sygn. akt I UK 336/14) zgodnie z którym gdyby pracodawca zamierzał do okresów pracy w szczególnych warunkach zaliczyć tylko ostatnie czynności w procesie produkcji pieczywa, to posłużyłby się określeniem "wypiek pieczywa", lub "prace polegające na wypieku pieczywa" a nie "prace przy wypieku pieczywa" (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 9/13, LEX nr 1388598). Tym samym fakt, że wnioskodawca wykonywał także inne czynności poza wypiekiem pieczywa, ale związane z pracą w zakładzie piekarniczym nie pozbawia go możliwości zaliczenia tych okresów do pracy w warunkach szczególnych.

W odniesieniu zaś do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Odlewni (...) (od 4 maja 1987 r. do 31 marca 1992 r.) wskazać należy, że w okresie tym wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze odpowiadające obowiązkowi określonym w wykazie A, dziale III poz.23 (tj. wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wyżej przytoczone ustalenia pozwalają przyjąć, iż wnioskodawca legitymuje się zarówno wymaganym ogólnym stażem pracy jak i ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ukończył wymagany wiek, co uprawnia go do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz R. P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 §1 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na podstawie § 12 ust. 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 roku Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz.461 z późn. zm.)

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, któremu udzielić zgody na wypożyczenie akt rentowych